

Úvod

Finančná gramotnosť na ZŠ Gergelya Czuczora s VJM vychádza z verzie Národného štandardu finančnej gramotnosti:

- Národný štandard finančnej gramotnosti verzia 1.2, platný od 1.9.2017 (ďalej len „NŠFG“).

Finančná gramotnosť je schopnosť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť celoživotné finančné zabezpečenie seba a svojej domácnosti

Absolvent základnej školy by mal byť schopný:

- poznať základné pravidlá financií,
- plniť svoje finančné záväzky,
- zveľaďovať a chrániť svoj aj zverený majetok,
- porozumieť a orientovať sa v zabezpečovaní základných ľudských a ekonomických potrieb jednotlivca a rodiny,
- porozumieť základným pojmom v jednotlivých témach,
- spoznať finančný trh (Národná banka Slovenska, komerčné banky, poisťovne, a finančné inštitúcie).

Kompetencie

Finančná gramotnosť /FIG/ popisuje minimálne nároky na finančné, ekonomické a právne vzdelávanie Žiakov prostredníctvom osvojených kompetencií. Kompetencie v oblasti finančnej gramotnosti sa postupne zameriavajú od najnižšej úrovne až do momentu absolvovania základnej školy. Dôraz sa kladie na praktické využitie poznatkov a prepojenie s realitou, nielen na nadobudnutie teoretických vedomostí. Predpokladá sa, že Žiak bude ovládať pojmy vyskytujúce sa v jednotlivých témach. Toto ovládanie znamená, že Žiak - rozumie zadaniam úloh, v ktorých sa tieto pojmy vyskytujú, - vie ich správne použiť pri formuláciách svojich odpovedí, - vie dôležité pojmy stručne opísať (definovať).

FIG je usporiadaná do tém:

1. Finančná zodpovednosť spotrebiteľov
2. Plánovanie, príjem a práca
3. Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov
4. Úver a dlh
5. Sporenie a investovanie
6. Riadenie rizika a poistenie

Spôsob realizácie

Realizácia na základe metodiky NŠFG má obsahovať prvky výchovy a vzdelávania podľa moderných európskych trendov s možnosťou využitia digitálneho edukačného obsahu. Pri sprostredkovaní informácií k daným témam, ktoré sú rozpracované do kompetencií, je potrebné zachovať vzťah k základnému rámcu finančnej gramotnosti ako celospoločenskej osvetu a tieto riešiť vo vzťahu:

- k fungovaniu jednotlivca, domácností a podnikov v ekonomickej oblasti, k pochopeniu otázky bohatstva a chudoby,
- k hodnotovej orientácii k peniazom,
- k modelom zabezpečenia jednotlivca a domácností peniazmi s uvedením príkladov extrémov,
- k osobným a rodinným modelom zabezpečenia životných potrieb,
- ku vzdelávaniu angažovaných a zodpovedných občanov,
- k zvýšeniu tvorivosti a inovácií v existujúcich organizáciách,
- k rozvoju vedomostí a ambícií založiť podniky a nové pracovné miesta,
- k vytvoreniu udržateľného rastu a kultúrneho, sociálneho a ekonomického rozvoja,
- k poskytnutiu príležitostí a nástrojov pre jednotlivcov utvárať svoj vlastný život.

Metódy a formy práce

Vyučovanie finančnej gramotnosti má svoje špecifiká a odlišnosti. Práve preto tu môžeme uplatňovať najrôznejšie inovatívne metódy vyučovania, ktoré ocenia nielen žiaci, ale i učitelia. Metódy sami osebe sú použiteľné i pre iné predmety. Je potrebné však počítať s tým, že vyžadujú dlhšiu a väčšiu prípravu. Niektoré dokonca vyžadujú skúsenosti a umenie improvizácie.

Odmenou za prácu navyše však bude väčšia radosť z učenia, jednoduchšie zapamätávanie si, zvýšená interaktivita na hodinách a praktické precvičenie preberaného učiva. Pre metódy vyučovania by malo vo všeobecnosti platiť:

- **Názornosť.** Poskytované informácie by mali byť názorné, dobre viditeľné a mali by sa opierať o vedomosti Žiakov. To platí pre písanie na tabuľu, pre vytváranie prezentácií, výučbových schém a podobne.
- **Jednoduchosť.** Jednotlivé témy by mali nadväzovať na znalosti, resp. skúsenosti Žiakov. Pojmy používané vo vyučovaní by mali žiaci poznať a mali by rozumieť ich významu.
- **Aktivita Žiakov.** Žiaci by mali na hodinách sami aktívne vystupovať, skúšať si uvádzané situácie, diskutovať a podobne.
- **Tempo hodiny.** Hodina by mala byť dynamická, ale s ohľadom na porozumenie preberaných súvislostí. To platí ako pre celú triedu, tak i pre jednotlivcov.
- **Zmysluplnosť.** Žiaci by mali vidieť zmysel v tom, čo sa učia. Mali by si uvedomovať, prečo je finančná gramotnosť dôležitá.

- **Využitelnosť.** Využitelnosť sa týka najmä informácií, ktoré žiaci v rámci finančnej gramotnosti získavajú. Tieto informácie by mali byť prakticky využiteľné, čo súčasne vedie k lepšiemu zapamätaniu.
- **Dôležitosť.** Nie všetky informácie sú pre Žiakov dôležité. Preto by sa mali naučiť rozpoznať, ktoré informácie by si vo vlastnom záujme mali osvojiť.

Finančné vzdelávanie je orientované na rozvíjanie zručností pre uplatnenie v živote, a preto by malo byť s každodenným životom úzko previazané. Je vhodné pripraviť také aktivity, ktoré umožňujú relatívne autentický zážitok finančnej situácie a ktoré vedú k osvojeniu stratégií zodpovedného rozhodovania.

Heuristická metóda je často charakterizovaná ako metóda učenia objavovaním. Žiakom sa nepredkladajú hotové fakty alebo výsledky, ale sú podnecovaní, aby sami hľadali riešenia. *Situačné metódy* majú veľmi blízko k životnej realite. Ich podstatou je riešenie istej problémovej situácie, ktorá je zrkadlom skutočnej udalosti. Dôležitá je podpora žiackeho objavovania a samostatného riešenia problémových situácií.

- Dávať Žiakom kreatívne problémové otázky a úlohy, ktoré sa ich bezprostredne dotýkajú. Napr. Porovnať tri ponuky telefónnych programov vhodných pre Žiakov. Vybrať najvýhodnejšiu ponuku a svoj výber zdôvodniť.
- Nepredkladať Žiakom k osvojeniu hotové riešenia, podporovať aktívne objavovanie efektívnych stratégií. Napr. Žiakom predložiť nevyrovnaný rodinný rozpočet. Úlohou je nájsť problém a predložiť niekoľko možností riešenia.
- Viest Žiakov k poznaniu, že každý problém má viacero možných riešení, ktoré sú ovplyvnené okolnosťami konkrétnej situácie, napr. finančnou situáciou celej rodiny, zamestnaním.
- Zamerať sa na finančné situácie spojené s chodom domácnosti, napr. rodinný rozpočet, plánovanie dovolenky, plánovanie štúdia detí, poistenie auta.
- Pracovať s príkladmi, ktoré sú blízke bežnému životu Žiakov.
- Presunúť vyučovanie zo školských lavíc do reálneho prostredia, napr. do banky, do zmenárne, do obchodu, kde je možné porovnávať ceny rôznych balení výrobkov alebo výhodnosť nákupu, príp. marketingové triky.
- Predkladať Žiakom také problémy, ktoré vyžadujú uplatnenie vedomostí, zručností a schopností z viacerých predmetov. V reálnom živote sa tiež veci nedejú izolovane, napr. nakupovanie nie je len o matematike, ale premietajú sa doň aj psychologické, sociálne a právne aspekty.
- Pokúsiť sa v rámci nejakej aktivity alebo projektu integrovať vzdelávací obsah niekoľkých predmetov. Vyučovať finančnú gramotnosť prostredníctvom IKT.
- Využívať vo výučbe počítače, mobilné telefóny, interaktívne tabule, tablety.
- Neobmedzovať sa na individuálnu prácu, IKT je možné efektívne využívať i pri skupinovej práci. Viest Žiakov k využívaniu on-line finančných kalkulačiek.
- Zoznámiť Žiakov s možnosťami i rizikami on-line finančných kalkulačiek.
- Pripraviť pre Žiakov úlohy, pri ktorých musia využiť on-line finančné kalkulačky (napr. prepočet kurzu pri výmene peňazí, výpočet výšky čistej mzdy, výpočet výšky splátky pri úvere).
- Skúsiť so Žiakmi porovnávať spracovanie úlohy a jej výsledky pomocou tradičných výpočtov a prostredníctvom on-line finančných kalkulačiek.

Organizačná štruktúra projektového vyučovania:

- Úvodná motivácia, pri ktorej sú stanovené základné otázky, vymedzené ciele a úlohy projektu, dohodnuté pravidlá a pod.
- Práca v skupinách, kedy dochádza k vyhľadávaniu informácií.
- Prezentácia projektu – sú prezentované závery, porovnávané výsledky projektov a hľadané súvislosti.
- Hodnotenie projektu, jeho jednotlivých častí a sebareflexia v rámci projektu.

Inscenačné metódy založené na simulácii a hraní rolí sú jednou z možností, ako Žiakov vtiahnuť do finančnej problematiky. Je možné tak rozvíjať finančné stratégie, ale zároveň nepracovať s citlivými údajmi. Inscenačné metódy sú vhodné aj pre nácvik asertívnej komunikácie. Na dosiahnutie týchto cieľov však nestačí predložiť zaujímavú tému a nechať skupinu, aby ju neorganizovane riešila. Je potrebné stanoviť pravidlá diskusie a kontrolovať ich dodržiavanie. Odporúčame do vyučovania zaradiť ďalšie metódy.

Didaktické hry

Predstavujú ďalšiu možnosť, ako v praxi realizovať alebo spestriť finančné vzdelávanie. Medzi didaktické hry môžeme zaradiť aj klasické skupinové hry alebo strategické hry, ktoré sú spracované ako doskové hry, prípadne počítačové aplikácie. Môžu plniť funkciu motivačnú i upevňovaciu. Prostredníctvom didaktických hier je možné so Žiakmi riešiť aj zložité učebné problémy. Zbierať skúsenosti s hraním didaktických hier.

- Čerpať námety z odborných publikácií.
- Získať osobnú skúsenosť s hraním týchto hier. Vyskúšať didaktické hry na vyučovaní.
- Vyskúšať hru napr. Platí, platí,..., Pravda a lož, Deľba práce, Hra na poisťovňu, Staroveké a stredoveké trhovisko, Hospodárenie v rodine, Trh s jablkami,
- Využívať rôzne dostupné aplikácie s finančnou tematikou. Praktickou doplnujúcou súčasťou finančného vzdelávania sú rôzne programy a projekty, ktoré ponúkajú organizácie školám.

Témy

Sekundárne vzdelávanie, úroveň 2

1. Finančná zodpovednosť spotrebiteľov

Celková kompetencia

Používanie spoľahlivých informácií a uplatňovanie rozhodovacích procesov v osobných financiách

Čiastková kompetencia 1: Určiť rôzne spôsoby komunikácie o finančných záležitostiach.

Očakávania, že Žiak je schopný: Vysvetliť možnosti úniku dôležitých osobných údajov. Zhodnotiť dôsledky zneužitia osobných údajov. Vysvetliť, ako komunikácia o finančne významných záležitostiach môže pomôcť predchádzaniu konfliktom (finančná inštitúcia, klient).

Čiastková kompetencia 2: Stručne zhrnúť hlavné princípy ochrany spotrebiteľov

Očakávania, že Žiak je schopný: Vyhľadať informácie o právach spotrebiteľov vrátane práva na reklamáciu. Uviesť príklady klamlivých a zavádzajúcich obchodných praktík. Uviesť príklady falšovaných tovarov (tzv. fejkov).

Čiastková kompetencia 3: Vysvetliť spôsob regulácie a dohľadu nad finančným trhom

Očakávania, že Žiak je schopný: Vysvetliť význam ochrany vkladov v SR. Vysvetliť rozdiel medzi bankovými a nebankovými subjektmi.

Čiastková kompetencia 4: Posúdiť význam boja proti korupcii, podvodom, ochrany proti praniu špinavých peňazí

Očakávania, že Žiak je schopný: Identifikovať korupčné správanie. Identifikovať podvodné správanie. Uviesť príklady zneužívania verejných zdrojov.

2. Plánovanie, príjem a práca

Celková kompetencia

Vyhodnotenie vzťahu práce a osobného príjmu Organizovanie osobných financií a používanie rozpočtu na riadenie toku peňazí

Čiastková kompetencia 1: Identifikovať zdroje osobných príjmov

Očakávania, že Žiak je schopný: Vysvetliť pojem mzda (hrubá, čistá). Charakterizovať príjem z podnikateľskej činnosti.

Čiastková kompetencia 2: Vypracovať finančný plán

Očakávania, že Žiak je schopný: Vysvetliť prvky osobného rozpočtu (pravidelné a nepravidelné príjmy, výdavky a úspory). Zostaviť rozpočet domácnosti. Zostaviť jednoduchý

podnikateľský zámer a rozpočet malého podniku – fyzickej osoby. Charakterizovať typy rozpočtov (vyrovnaný, schodkový, prebytkový) na úrovni rodiny.

Čiastková kompetencia 3: Vysvetliť daňový a odvodový systém

Očakávania, že Žiak je schopný: Uviesť príklady, ako štát využíva príjmy z daní.

Čiastková kompetencia 4: Zhrnúť právne formy podnikania a základné predpisy pre oblasť podnikania

Očakávania, že Žiak je schopný: Vysvetliť podstatu a význam podnikania na príkladoch podnikateľských subjektov v praxi. Navrhnuť vlastný projekt a individuálne aj tímovo pracovať na jeho realizácii.

3. Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov

Celková kompetencia

Porozumenie a orientovanie sa v zabezpečovaní životných potrieb jednotlivca a rodiny

Čiastková kompetencia 1: Poznať a zosúladiť osobné, rodinné, spoločenské potreby

Očakávania, že Žiak je schopný: Vysvetliť, kedy sporiť a kedy si požičiavať (rozdiel medzi úsporami a pôžičkou). Vysvetliť na konkrétnych príkladoch funkciu peňazí ako prostriedku na zabezpečenie životných potrieb.

Čiastková kompetencia 2: Prijímať finančné rozhodnutia so zvažovaním alternatív a ich dôsledkov

Očakávania, že Žiak je schopný: Zoradiť osobné finančné ciele podľa ich priority. Prijímať finančné rozhodnutia na základe svojich reálnych možností a zhodnotiť ich dôsledky. Opísať základné typy bankových produktov.

Čiastková kompetencia 3: Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri zodpovednom rozhodovaní o nákupe

Očakávania, že Žiak je schopný: Opísať spôsob rozhodovania pri sporení a investovaní finančných prostriedkov. Rozlíšiť pozitívne a negatívne vplyvy reklamy na spotrebiteľa.

Čiastková kompetencia 4: Opísať používanie rôznych metód platenia

Očakávania, že Žiak je schopný: Opísať moderné spôsoby platenia. Rozlíšiť platobné karty podľa funkcie (debetné, kreditné). Opísať spôsoby platenia v tuzemskej a zahraničnej mene. Porozumieť prepočtu meny (napríklad českých korún na Euro a naopak).

4. Úver a dlh

Celková kompetencia

Udržanie výhodnosti, požíčovanie za priaznivých podmienok a zvládanie dlhu

Čiastková kompetencia 1: Identifikovať riziká, prínosy a náklady jednotlivých typov úverov
Očakávaná, že Žiak je schopný: Zhodnotiť výhody a nevýhody využívania úveru vrátane používania kreditnej karty. Aplikovať na príkladoch jednoduché úročenie. Analyzovať možnosti získavania finančných prostriedkov cez bankové a nebankové subjekty a dôvody a riziká nákupov na úver.

Čiastková kompetencia 2: Mať základné informácie o jednotlivých druhoch úverov poskytovaných spotrebiteľom

Očakávaná, že Žiak je schopný: Uviesť príklady spotrebiteľských úverov a ich poskytovateľov. Vysvetliť systém ochrany spotrebiteľa pri úveroch spotrebiteľom.

Čiastková kompetencia 3: Zhodnotiť možnosti, ako sa vyhnúť problémom so zadlžením (predĺžením) alebo ako ich zvládnuť

Očakávaná, že Žiak je schopný: Uviesť príklady legálnych a nelegálnych postupov pri vymáhaní dlhov. Zhodnotiť význam úverovej histórie a budovanie pozitívnej úverovej histórie.

5. Sporenie a investovanie

Celková kompetencia

Aplikácia rôznych investičných stratégií, ktoré sú v súlade s osobnými cieľmi

Čiastková kompetencia 1: Vysvetliť, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite

Očakávaná, že Žiak je schopný: Vysvetliť hodnotu a význam „núdzového fondu“. Opísať pozitívne a negatívne stránky sporenia na krátkodobé, strednodobé a dlhodobé ciele.

Čiastková kompetencia 2: Zhodnotiť investičné alternatívy

Očakávaná, že Žiak je schopný: Uviesť príklad investície, ktorá umožňuje rýchly a jednoduchý prístup k finančným prostriedkom. Uviesť možnosti využitia voľných finančných prostriedkov (sporenie, produkty so štátnym príspevkom, nehnuteľnosti). Zdôvodniť výber zvoleného produktu pre investovanie voľných finančných prostriedkov.

6. Riadenie rizika a poistenie

Celková kompetencia

Používanie primeraných stratégií riadenia rizík

Čiastková kompetencia 1: Vysvetliť pojem riziko a pojem poistenie

Očakávania, že Žiak je schopný: Opísať spôsoby, akými sa dajú znížiť rôzne druhy rizík alebo ako sa im dá úplne vyhnúť. Vysvetliť podstatu a význam poistenia. Uviesť základné druhy poistenia (životné a neživotné).

Čiastková kompetencia 2: Charakterizovať verejné poistenie a vysvetliť rozdiel medzi verejným a komerčným poistením

Očakávania, že Žiak je schopný: Vysvetliť základný účel verejného poistenia. Charakterizovať zdravotné poistenie, sociálne poistenie a v rámci neho predovšetkým nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie, úrazové poistenie a poistenie v nezamestnanosti.

Čiastková kompetencia 3: Charakterizovať komerčné poistenie

Očakávania, že Žiak je schopný: Rozoznať hlavné typy poistenia motorových vozidiel. Vysvetliť rozdiel medzi poistením nehnuteľnosti (bytu, resp. domu) a poistením domácnosti (zariadenia).

Implementácia tém finančnej gramotnosti do školských vzdelávacích programov

Na druhom stupni základnej školy by žiaci mali mať viac skúseností so situáciami, v ktorých bolo potrebné uplatniť finančnú gramotnosť. Je možné využívať túto skúsenosť a nadväzovať na ňu. Vzhľadom na predmetové zameranie učiteľov je nutná ich väčšia súčinnosť. Je vhodné nájsť spoločné témy a na nich ukázať komplexnosť finančnej gramotnosti.

Finančné vzdelávanie na druhom stupni základnej školy plynulo nadväzuje na finančné vzdelávanie na prvom stupni základnej školy.

	Hlavné témy a čiastkové kompetencie	Roč- ník	Pred- met	Učivo (téma)
1. Finančná zodpovednosť spotrebiteľov				
Používanie spoľahlivých informácií a uplatňovanie rozhodovacích procesov v osobných financiách				
1/1	Určiť rôzne spôsoby komunikácie o finančných záležitostiach Žiak je schopný: Vysvetliť možnosti úniku dôležitých osobných údajov. Zhodnotiť dôsledky zneužitia osobných údajov. Vysvetliť, ako komunikácia o finančne významných záležitostiach môže pomôcť predchádzaniu konfliktom (finančná inštitúcia, klient).	5.	ETV MAT INF	Pozorné počúvanie iných Vytvorenie oboru čísel nad milión Bezpečnosť na internete
		6.	INF	Bezpečnosť na internete
		7.	ETV SJS ANJ INF	Dôstojnosť ľudského jedinca Pokazila sa nám práčka Doprava a cestovanie Bezpečnosť na internete
		8.	ETV ANJ INF	Ekonomické cnosti Moderné technológie Bezpečnosť na internete
		9.	MJL ETV GEG SJS OBN	Životopis Vedenie dialógu, počúvanie Hospodárstvo Ameriky O problémoch treba hovoriť Banky a sporiteľne Poist'ovne
1/2	Stručne zhrnúť hlavné princípy ochrany spotrebiteľov Žiak je schopný: Vyhľadať informácie o právach spotrebiteľov vrátane práva na reklamáciu. Uviesť príklady klamlivých a zavádzajúcich obchodných praktík. Uviesť príklady falšovaných tovarov (tzv. fejkov).	5.	ETV INF	Počúvanie iných Počítačové vírusy
		6.	ETV GEG INF	Odolať tlaku skupiny Oblasti a štáty Ázie Počítačové vírusy Falošné webové stránky
		7.	OBN ETV THD INF BIO	Sociálna zmena v spoločnosti Poznávanie svojich pozitívnych a negatívnych vlastností Stroje a zariadenia používané v domácnosti Konšpirácie a hoaxy Jedlo, potraviny
		8.	OBN THD FYZ INF	Reklama a jej následky Občianske práva Funkcie štátu Moderné elektrické spotrebiče Motory Počítačová kriminalita
		9.	OBN	Ochrana spotrebiteľa

	Hlavné témy a čiastkové kompetencie	Roč- ník	Pred- met	Učivo (téma)
		9.	OBN	Vplyv reklamy na spotrebiteľov Práva spotrebiteľa v EÚ
			ETV	Vedieť povedať nie
			THD	Práca s informáciami, poradenské služby
			MAT	Štatistika
			CHE	Zdravá výživa
			FYZ	Elektrospotrebiče
1/3	Vysvetliť spôsob regulácie a dohľadu nad finančným trhom Žiak je schopný: Vysvetliť význam ochrany vkladov v SR. Vysvetliť rozdiel medzi bankovými a nebankovými subjektmi.	5.	MAT	Vytvorenie oboru čísel nad milión
		6.	ETV	Asertívne práva
		7.	MJL	Vetné členy
			ETV	asertivita a asertívne práva
		8.	OBN	Funkcie štátu
		9.	OBN	Produkty a služby bánk Sporenie
			GEG	SR-obchod, špecifikácia obchodu, GDP
			ETV	Asertívne techniky
			MAT	Percentá, úroky
1/4	Posúdiť význam boja proti korupcii, podvodom, ochrany proti praniu špinavých peňazí Žiak je schopný: Identifikovať korupčné správanie. Identifikovať podvodné správanie. Uviesť príklady zneužívania verejných zdrojov.	5.	ETV	Moje najlepšie vlastnosti
		6.	OBN	Moja rodina
			ETV	Reálne vzory
			NBV	Ézau a Jakob
		7.	MJL	Jókai Mór: Zlatý človek
			OBN	Charitatívna činnosť
			ETV	Manipulácia
			GEG	Štáty Európy – „Mafiánske štáty“, „čierne peniaze“
		8.	OBN	Občianske právo Zákonodarná moc
			ETV	Vlastníctvo a peniaze ako prostriedok a ako cieľ
		9.	OBN	Dane a daňová sústava Práva spotrebiteľa
2. Plánovanie, príjem a práca Vyhodnotenie vzťahu práce a osobného príjmu. Organizovanie osobných financií a používanie rozpočtu na riadenie toku peňazí				
2/1	Identifikovať zdroje osobných príjmov Žiak je schopný:	5.	THD	Remeslo v praxi Peniaze a práca
			ETV	Reflexia nad dobrom, ktoré prijímame od iných

	Hlavné témy a čiastkové kompetencie	Roč- ník	Pred- met	Učivo (téma)
	Vysvetliť pojem mzda (hrubá, čistá). Charakterizovať príjem z podnikateľskej činnosti.	6.	SJSL	Obchody a služby
			INF	Práca so štruktúrami
		7.	ETV	Hlbšie spoznanie vlastnej rodiny
			MAT	Percentá
		8.	MJL	Móricz Zsigmond: Hét krajcár
			SJSL	Voľba povolania
			OBN	Rodinné právo
			NBV	Hodnota ľudskej práce a dôstojnosť človeka
		9.	OBN	Osobné financie
			THD	Úloha a ciele manželstva
			MAT	Percentá
			ANJ	Ideme na koncert
				Dobročinnosť
			SJSL	Zaujímavé povolania
2/2	Vypracovať finančný plán Žiak je schopný: Vysvetliť prvky osobného rozpočtu (pravidelné a nepravidelné príjmy, výdavky a úspory). Zostaviť rozpočet domácnosti. Zostaviť jednoduchý podnikateľský zámer a rozpočet malého podniku – fyzickej osoby. Charakterizovať typy rozpočtov (vyrovnaný, schodkový, prebytkový) na úrovni rodiny.	5.	ETV	Verbálna komunikácia
			INF	Reprezentácie a nástroje – štruktúry
		6.	MJL	Základné a radové číslovky
			OBN	Ekonomická funkcia rodiny
			ETV	Čo očakávam od budúcnosti
			THD	Proces vzniku výrobku
		7.	INF	Práca so štruktúrami
			MJL	Csokonai V. Mihály: Zsugori uram
			ANJ	Privlastňovanie
		8.	FYZ	Spôsoby šírenia tepla
			OBN	Zákonodarný proces
			MAT	Počítanie s celými číslami
			THD	Plánovanie a vedenie domácnosti
			ANJ	Voľba povolania
			FYZ	Úspora pri vykurovaní
				Zdroje energie
				Využitie slnečnej energie
			THD	Finančný plán domácnosti
			INF	Práca s tabuľkami
		9.	OBN	Osobné financie
				Hospodárenie v domácnosti
			ETV	Ako si predstavujem svoj rodinný život ?
			FYZ	Elektrická energia a jej premeny

	Hlavné témy a čiastkové kompetencie	Roč- ník	Pred- met	Učivo (téma)
2/3	Vysvetliť daňový a odvodový systém Žiak je schopný: Uviesť príklady, ako štát využíva príjmy z daní.	5.	GEG	Najkrajšie miesta na Zemi
		6.	OBN	Slovensko a EÚ
			GEG	Oblasti a štáty Ázie
				Štáty Arabského poloostrova
		7.	DEJ	Mestské výsady, privilégiá
			SJSL	Hlušiková: Srdce v ofsajte
			MAT	Percentá
			GEG	Západná Európa
		8.	GEG	Slovensko - naša vlasť (turizmus)
			OBN	Zákonodarná moc
		9.	OBN	Štátny rozpočet
			GEG	Dane a daňová sústava
2/4	Zhrnúť právne formy podnikania a základné predpisy pre oblasť podnikania Žiak je schopný: Vysvetliť podstatu a význam podnikania na príkladoch podnikateľských subjektov v praxi. Navrhnuť vlastný projekt a individuálne aj tímovo pracovať na jeho realizácii.	5.	THD	Vlastný výrobok – úžitkové a darčkové predmety
			ETV	Riešenie konfliktov a záťažových situácií
		6.	OBN	Moje mesto
			THD	Proces vzniku výrobku
			VYV	Moja značka (vytvoriť vlastné logo)
		7.	GEG	Žiacka cestovná kancelária po Európe - projekt
		8.	MJL	Projekt
			GEG	Žiacka cestovná kancelária po Slovensku
			OBN	Odvetvia práva
			THD	Vlastný výrobok- Grafická komunikácia
		9.	OBN	Podnik a podnikanie
				Hospodárenie v podniku
				Ako sa stať podnikateľom

3. Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov

Porozumenie a orientovanie sa v zabezpečovaní životných potrieb jednotlivca a rodiny

3/1	Poznať a zosúladiť osobné, rodinné, spoločenské potreby Žiak je schopný: Vysvetliť, kedy sporiť a kedy si požičiavať (rozdiel medzi úsporami a pôžičkou). Vysvetliť na konkrétnych príkladoch funkciu peňazí ako prostriedku na zabezpečenie životných potrieb.	5.	THD	Peniaze a ich funkcie
			ETV	Povedomie vlastnej hodnoty
			NBV	Starostlivosť o chudobných
			MAT	Porovnávanie rozdielom
			BIO	Voda, potreba, šetrenie pitnou vodou
		6.	OBN	Ekonomická funkcia rodiny
			BIO	Významné živočíchy pre človeka
			ETV	Dar, darovanie

	Hlavné témy a čiastkové kompetencie	Roč- ník	Pred- met	Učivo (téma)
		6.	NBV	Zodpovednosť za druhých, Skutky milosrdenstva, Spravodlivosť a pravda v spoločnosti,
			FYZ	Meranie objemu kvapalín, plynov, pevných látok
				Meranie hmotnosti kvapalín, plynov, pevných látok
			GEG	Čo skutočne s(potrebuješ)?
				Obyvateľstvo Afriky
		7.	THD	Domáce práce a údržba domácnosti
			SJSL	Sedem vrchov Bebekových
			CHE	Faktory ovplyvňujúce rýchlosť chemických reakcií
			BIO	Vplyv návykových látok na zdravie človeka – protidrogová prevencia.
				Zdravie a choroba – význam racionálnej výživy, prevencie chorôb a očkovania
		8.	OBN	Rodinné právo
			ETV	Umenie hospodáriť
			ANJ	Obchody a nakupovanie
			NBV	Sociálne učenie Cirkvi
			FYZ	Čísla o spotrebe energie nás varujú
			CHE	Železo
				Voda, význam vody
		9.	OBN	Produkty a služby bánk
				Sporenie
			FYZ	Energia. Netradičné zdroje energie. Elektrická energia
			MAT	Percentá
			CHE	Látky nebezpečné pre človeka
			BIO	Životné prostredie – starostlivosť o životné prostredie a faktory ovplyvňujúce ŽP
			VYV	Podnety moderného a súčasného umenia
3/2	Prijímať finančné rozhodnutia so zvažovaním alternatív a ich dôsledkov Žiak je schopný: Zoradiť osobné finančné ciele podľa ich priority. Prijímať finančné rozhodnutia na základe svojich reálnych možností a	5.	MJL	Zložité slová
		6.	INF	Algoritmické riešenie problémov - pomocou postupnosti príkazov
		7.	ETV	Pochopenie rodičov a súrodencov
			ANJ	Doprava a cestovanie
			THD	Počítač a technické kreslenie
		8.	MJL	Úvaha

	Hlavné témy a čiastkové kompetencie	Roč- ník	Pred- met	Učivo (téma)
	zhodnotiť ich dôsledky. Opísať základné typy bankových produktov.	8.	GEG	Kam sa presťahuje rodina Novákovcov? Mestské a vidiecke sídla
		9.	MJL	Úradný list
			OBN	Produkty a služby bánk Sporenie
			DEJ	Život v Slovenskom štáte
3/3	Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri zodpovednom rozhodovaní o nákupe Žiak je schopný: Opísať spôsob rozhodovania pri sporení a investovaní finančných prostriedkov. Rozlíšiť pozitívne a negatívne vplyvy reklamy na spotrebiteľa.	5.	MJL	Reklama
			GEG	Cestujeme a spoznáваме našu planétu
		6.	OBN	Vzťahy v našej rodine
		7.	DEJ	Zlatá baňa Uhorska (nová mena)
			ANJ	Privlastňovanie
			NBV	Závislosti – závislosť nakupovania
			FYZ	Tlak vzduchu a var
		8.	MJL	Úvaha
			ETV	Vplyv reklamy
			OBN	Právne predpisy
			VYV	Výtvarné činnosti inšpirované dejinami umenia Aplikácia tvaroslovía na súčasný odev
		9.	OBN	Vplyv reklamy na spotrebiteľov
			FYZ	Elektrospotrebiče
			CHE	Lieky Kyslíkaté deriváty – alkoholy
			ETV	Masmediálne vplyvy
3/4	Opísať používanie rôznych metód platenia Žiak je schopný: Opísať moderné spôsoby platenia. Rozlíšiť platobné karty podľa funkcie (debetné, kreditné). Opísať spôsoby platenia v tuzemskej a zahraničnej mene. Porozumieť prepočtu meny (napríklad českých korún na Euro a naopak).	5.	DEJ	Kde sme bývali v minulosti a kde bývame dnes (výmenný obchod)
			SJSL	Tvoríme jednoduché príbehy
			MAT	Násobenie a delenie na kalkulačke
		6.	OBN	Ekonomická funkcia rodiny
			MAT	Operácie s desatinnými číslami
			GEG	Základné meny štátov Ázie
		7.	OBN	Princípy demokracie
			MAT	Desatinné čísla
			GEG	Čím sa platí v Európe ?
			SJSL	Európska únia
			MAT	Slovné úlohy v obore celých čísel
		9.	OBN	Produkty a služby bánk Euro v Slovenskej republike

	Hlavné témy a čiastkové kompetencie	Roč- ník	Pred- met	Učivo (téma)
4. Úver a dlh				
Udržanie výhodnosti, požíčavanie za priaznivých podmienok a zvládanie dlhu				
4/1	Identifikovať riziká, prínosy a náklady jednotlivých typov úverov Žiak je schopný: Zhodnotiť výhody a nevýhody využívania úveru vrátane používania kreditnej karty. Aplikovať na príkladoch jednoduché úročenie. Analyzovať možnosti získavania finančných prostriedkov cez bankové a nebankové subjekty a dôvody a riziká nákupov na úver.	5.	MAT	Operácie s prirodzenými číslami
		6.	OBN	Obecná samospráva, voľby
		7.	ETV	Vyslovenie odmietnutia, sťažnosti, požiadanie o láskavosť
			ANJ	Obchody a služby
			THD	Finančné inštitúcie
			MAT	Percentá
			SJSL	Obchody a služby
			GEG	Maďarská republika (úvery vo švajčiarskej mene)
		8.	OBN	Právne predpisy
			NBV	Podobenstvo o talentoch
		9.	DEJ	Zápas o každodenný chlieb (hospodárska kríza)
			THD	Formy podnikania
			SJSL	Európska únia
			OBN	Produkty a služby bánk
				Ochrana spotrebiteľa
4/2	Mať základné informácie o jednotlivých druhoch úverov poskytovaných spotrebiteľom Žiak je schopný: Uviesť príklady spotrebiteľských úverov a ich poskytovateľov. Vysvetliť systém ochrany spotrebiteľa pri úveroch spotrebiteľom.	5.	INF	Komunikácia a spolupráca - práca s webovou stránkou
		6.	INF	Komunikácia a spolupráca vyhľadávanie na webe
		7.	ETV	Presadenie a obhájenie sa v rôznych situáciách
			THD	Poistenie
			SJSL	Film alebo kniha
		8.	OBN	Právne normy
			FYZ	Výmena tepla
				Motory
		9.	OBN	Ochrana spotrebiteľa
				Spotreba a spotrebiteľ
4/3	Zhodnotiť možnosti, ako sa vyhnúť problémom so zadlžením (predĺžením) alebo ako ich zvládnuť Žiak je schopný: Uviesť príklady legálnych a nelegálnych postupov pri vymáhaní dlhov.	5.	INF	Práca s prezentáciami
		6.		Komunikácia a spolupráca
		6.	GEG	Juhovýchodná Ázia – detská práca
		7.	INF	Fotografia a jej úprava
		8.	OBN	Trestné právo
			MAT	Kontextové úlohy v obore celých čísel

	Hlavné témy a čiastkové kompetencie	Roč- ník	Pred- met	Učivo (téma)
	Zhodnotiť význam úverovej histórie a budovanie pozitívnej úverovej histórie.	9.	OBN	Sporenie
			THD	Faktory ohrozujúce rodinu
5. Sporenie a investovanie				
Aplikácia rôznych investičných stratégií, ktoré sú v súlade s osobnými cieľmi				
5/1	Vysvetliť, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite Žiak je schopný: Vysvetliť hodnotu a význam „núdzového fondu“. Opísať pozitívne a negatívne stránky sporenia na krátkodobé, strednodobé a dlhodobé ciele.	5.	ANJ	Bývanie a rodina
			NBV	Exodus (Faraónov sen – Jozef vysvetlí význam senu)
			SJSL	Bývanie
			GEG	Typy krajín na Zemi
				Pralesy a púšte
		6.	SJSL	Rodina
		7.	ETV	Zdravé sebavedomie
			FYZ	Spôsoby šírenia tepla
			OBN	Rodinné právo
			ANJ	Charitatívne organizácie
		8.		Absorpcia svetla
				Zdroje energie
			FYZ	Výhrevnosť paliva
				Netradičné zdroje energie
				Využitie slnečnej energie
		9.	OBN	Sporenie
			MAT	Grafické znázornenie závislostí
5/2	Zhodnotiť investičné alternatívy Žiak je schopný: Uviesť príklad investície, ktorá umožňuje rýchly a jednoduchý prístup k finančným prostriedkom. Uviesť možnosti využitia voľných finančných prostriedkov (sporenie, produkty so štátnym príspevkom, nehnuteľnosti). Zdôvodniť výber zvoleného produktu pre investovanie voľných finančných prostriedkov.	5.	THD	Pestovateľské práce – Okrasné rastliny
			SJSL	Boli sme na nákupoch
		6.	OBN	Kultúrne podujatia, akcie
			ANJ	Peniaze
			SJSL	Plán školského výletu
		7.	OBN	Dobrovoľnícka a charitatívna činnosť
			FYZ	Spôsoby šírenia tepla
			SJSL	Číslovky, ako slovný druh
			VYV	Podnety výtvarného umenia
		8.	DEJ	Priemyselná revolúcia a modernizácia
			SJSL	Zaujímavé povolania
			FYZ	Fosílna palivá
				Výhrevnosť paliva
		9.	OBN	Právne formy podnikania

	Hlavné témy a čiastkové kompetencie	Roč- ník	Pred- met	Učivo (téma)
6. Riadenie rizika a poistenie				
Používanie primeraných stratégií riadenia rizík				
6/1	Vysvetliť pojem riziko a pojem poistenie Žiak je schopný: Opísať spôsoby, akými sa dajú znížiť rôzne druhy rizík alebo ako sa im dá úplne vyhnúť. Vysvetliť podstatu a význam poistenia. Uviesť základné druhy poistenia (životné a neživotné).	5.	ANJ	Zdravie
			SJSL	Zdravie, u lekára
		6.	OBN	Kultúrne podujatia, akcie
			ETV	Sťažnosti a želania
			FYZ	Vlastnosti látok
				Hustota látok
		7.	ETV	Slobodné prijatie záväzkov
			ANJ	Zdravie
			THD	Domáce práce a údržba domácnosti
		8.	MJL	Referát
			OBN	Funkcie štátu
			SJSL	Boj s chorobami
		9.	OBN	Poisťovne
			MAT	Štatistika
				Percentá
6/2	Charakterizovať verejné poistenie a vysvetliť rozdiel medzi verejným a komerčným poistením Žiak je schopný: Vysvetliť základný účel verejného poistenia. Charakterizovať zdravotné poistenie, sociálne poistenie a v rámci neho predovšetkým nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie, úrazové poistenie a poistenie v nezamestnanosti.	5.	SJSL	Bezpečnosť na cestách
		6.	FYZ	Vlastnosti látok
				Hustota látok
		GEG		Obyvateľstvo Ázie
		7.	THD	Poistenie
		8.	MJL	Referát
			OBN	Funkcie štátu
			ANJ	Nešťastná nehoda
		FYZ		Var
6/3	Charakterizovať komerčné poistenie Žiak je schopný: Rozoznať hlavné typy poistenia motorových vozidiel. Vysvetliť rozdiel medzi poistením nehnuteľnosti (bytu, resp. domu) a poistením domácnosti (zariadenia).	5.	INF	Tvorba prezentácie
		6.	MAT	Operácie s desatinnými číslami
		7.	FYZ	Spôsoby šírenia tepla
			GEG	Kde sa v Európe vyrábajú autá ?
				Oblasti a štáty Európy
		8.	FYZ	Motory
		9.	OBN	Druhy poistenia
			SJSL	Čím po cestách cestujeme?
			THD	Prvky bytovej inštalácie

